

ELAN

naša smučina

LETNIK 15

STEVILKA 4

15. APRIL 1976

STENMARKOVA zmagaja
NAŠA zmagaja

Stenmark z Elanom svetovni prvak za l. 1975-76

Končane so letošnje predstave belega cirkusa. Najvišje odličje — kristalno kroglo, ki jo podeljuje Evian (francoska znamka mineralne vode) je odnesel mladi Sved Ingemar Stenmark. Lani se mu je izmuznila za las. V Val Gardeni je pred štiridesettisoč glavo množico vročerkvnih Južnotirolov izgubil odločilni dvoboj s Thönijem. Letos pa je zmagal s 40 točkami prednosti. Po njegovem letošnjem neuspehu na olimpijadi so se Italijani že veselili, da je zdaj konec z njegovo samozvestjo in hladnokrvnostjo in bo Thöni ali Grosu spet uspelo zavzeti izgubljeni smučarski prestol. A so se ušli. Stenmarka porazi ni so omajali in zanesljivo je zmagal v svetovnem pokalu, tako v skupni uvrstitvi kot tudi v obeh disciplinah, kjer je nastopal — v slalomu in veleslalomu. Smuka ni vozil, kot sta to delala njegova nasledovalca Gros in Thöni in kljub slabim uvr-

to v slalomu in veleslalomu je dalo diplomu tudi naš uniline usmeritvi. Ingemar je pri publiku zelo priljubljen. Sam samcat je v borbi s celimi štabi Italijanov, Avstrijcev, Svcicarjev in Američanov. Zelo mlad je še, a izreden smučar, tih, skromen, fair. Postaja idol mladine — pa ne samo v svoji domovini Svedski.

Novinarje, strokovnjake, publiko in seveda konkurenčne firme bode v oči znamka smuč, s katerimi smuča Stenmark, Elan!

Medtem ko se novinarji skoro ne zmenijo za smuč tega ali onega asa, pa je pri intervjujih s Stenmarkom standardno vprašanje: »Zakaj ravno Elan?« »Zato, ker so to dobre smuč!« odgovarja Ingemar. »Elan me je podprl takrat, ko me še nihče ni poznal. Z njihovimi smučmi sem bil vedno najbolj zadovoljen, čeprav sem preizkušal tu-

Zlat obese z veržico in spominsko gravuro smo izročili Stenmarku ob prihodu v Evropo za zmago v svetovnem pokalu 1975/1976, ki jo je dosegel z Elanovimi smučmi. Obese je delo zlatarja Tineta Srota, ki ga poznamo kot nekdanjega vrhunskega športnika

stitvam v smuku nabirala točke v kombinaciji. Ingemar pravi, da je zmage še posebno vesel prav zato, ker mu je uspela brez smuka.

Stenmarkova zmaga je obenem naša zmaga.

Tekmovalci s smučmi drugih firm imajo za slalom in veleslalom različne zmuči, razlikujejo se tako po obliki kot po dolžini, tudi za 10 cm. Elanovi raziskovalci pa so strnili prednosti veleslalomске in slalomске smuč v eno samo — tako se je rodila uniline smučka. Stenmarkove smuč za obe disciplini imajo enake mere in obliko. Njegovo zla-

di druge znamke. Fant je dal težo svojim besedam s tem, da je lani odklonil vse silno vabljuje ponudbe tujih smučarskih mogotcev. Ostal je naš, Elanov.

S takimi izjavami in s svojimi zmagami nam neprecenljivo večja ugled v svetu. Takega reklamnega agenta ne premore prav nobena druga tovarna smuč, pa naj ima še tako dognano in bogato reklamo.

Z nami vred se veseli tega edinstvenega uspeha celotna jugoslovanska javnost, saj je bil dosežen s smučmi naše proizvodnje, ki s tem posega v sam svetovni vrh kvalitete tovrstnega industrijskega izdelka.

V želji, da bi se vključilo čim večje število v Elanu zaposlenih delav in delavcev v akcijo rekreativnega športa, bomo za leto 1976 izbrali najbolj vsestranskega športnika in športnico tako v pogledu udeležbe pri čim večjem številu panog, kakor tudi po doseganju rezultatov v posamezni panogi. Tekmuje se v panogah, ki so kot sekcije organizirane v sklopu sindikalnega športnega društva Elan in imajo tudi možnost organizacije tekmovanja za posameznike.

Tekmuje se v naslednjih panogah:

- alpsko smučanje
- tek na smučeh
- jesenski kros
- veslanje (ca. 200 m)
- kegljanje
- balinanje
- šah
- namizni tenis,
- streljanje z zračno puško.

Pravico sodelovanja pri posameznih panogah ima vsak član kolektiva ELAN ne glede ali je član po-

10 točk več kot zmagovalcu turističnega razreda. Ostalim pa se določijo točke v obratnem vrstnem redu (od prvega proti zadnjemu). Začetniški razred se točkuje samostojno.

Tekmovalci za najbolj vsestranskega športnika bodo razporejeni glede na to ali se bodo udeležili vseh tekmovanj ali ne.

Tekmovanja za izbor vsestranskega športnika bodo organizirale izključno sekcije v sklopu SSD Elan in za posamezne panoge samostojno določajo pravila tekmovanja.

Upamo, da bomo na tak način vzbudili željo po sodelovanju na področju rekreacije tudi med tistimi, ki se do sedaj niso vključevali v življenje izven območja svojega delovnega mesta.

Do sedaj je bilo tekmovanje za izbor vsestranskega športnika v alpskem smučanju in teku na smučeh. Vrstni red po dveh panogah:

ženske: Zerovnik 18 točk, Podlipce 14, Košir T. 11, Vogelink, Stepanian po 9, itd.

Vsestranski športniki

samezne sekcije ali ne. Tako tekmovanje, ki bo štetu za izbor vsestranskega športnika, se organizira enkrat letno. Pri razpisu je to tudi posebej navedeno.

Način točkovanja: zmagovalce tekmovanja za izbor vsestranskega športnika postane tisti tekmovalce ali tekmovalka, ki zbere skupaj največje število točk. Če bosta dva ali več tekmovalcev zbrala enako število točk je boljši tisti, ki je osvojil več prvih mest po posameznih tekmovanjih. Če je tudi tam enak rezultat, potem odloča večje število drugih mest, nato tretjih itd.

Za osvojeno mesto v vsaki športni panogi dobi tekmovalce točke po naslednjem sistemu:

- zadnjeuvrščeni tekmovalce dobi 1 točko, predzadnji 2 točki in tako naprej po točko razlike vse do četrto uvrščenega,
- tretjeuvrščeni tekmovalce dobi 2 točki več od četrto uvrščenega,
- drugo uvrščeni tekmovalce dobi 3 točke več od tretje uvrščenega in — zmagovalce dobi 4 točke več od drugo uvrščenega tekmovalca.

Pri alpskem smučanju, kjer so tekmovalci razvrščeni v posamezne razrede, se tekmovalci na isti progi (turistični razred) razvrstijo po doseženem času ne glede na razred. Točkuje se potem po že znanem sistemu. Tekmovalni razred pa se točkuje tako, da zmagovalcu pripada

moški: Mulej T., Krivic Jože, Pretnar M. po 66 točk, Praprotnik, Hrovat po 63 točk, Mikič L., Kokalj po 62, Milatovič 61, Balant 60, Krivic Janez 57 itd.

Do sedaj uvrščenih v tem tekmovanju je 12 žensk in 89 moških.

Ing. H. L.

NEVESPORT, 1976/10

Poleg fotografije Stenmarka z RC piše: »Elanovke so bile nekdanje značne smuč za turiste. Rezultati Ingemarja Stenmarka v svetovnem pokalu pa so dandanes spreobrnili neupravičeni slabi sloves Elana in sedaj velja mnenje, da je jugoslovanska firma sposobna sodelovati v bitki največjih firm na tem področju.

Ni pa si Elan samo naredil sloves s Stenmarkom; ampak ima tudi revolucionarni koncept smuč za različne tekme. Rojena je serija Uniline, ki vsebuje optimalne proporce različnih tipov smuč za tekmovanje. RC Impuls je vrhunska smučka serije Uniline in se je uveljavila na številnih tekmovanjih svetovnega nivoja. Je posebno primerna za ledene piste. MC Racing rabi Stenmark za trd sneg, a ne zmrznjen.»

V ZDA in Kanadi nam dobro kaže

POSLOVNI PARTNERJI IZ ZDA IN KANADE V ELANU

Firma Monark, ki nas zastopa v Severni Ameriki in Kanadi v Burlingtonu in Beaconsfieldu za prodajo smučí, je že v preteklem letu predlagala, naj bi v 1976 organizirali obisk poslovnih partnerjev iz teh dveh držav v Elanu. Stroške naj bi si delili tako, da Monark prevzame prevozne (letalske stroške) od New Yorka do Ljubljane, vključno avtobusni prevoz od letališča do Bleda in nazaj, ter hotelske stroške na Bledu (nočnina in zajtrk). Ostale stroške naj bi prevzel Elan.

K organiziranju tega obiska nas je vodilo dvojje:

1. Želja po povečanju prodaje naših smučí v ZDA in Kanadi, za kar obstajajo realne možnosti.

2. Slaba popularnost naše marke, ne samo med potrošniki, ampak tudi med trgovci v ZDA in Kanadi.

V vsako proizvodnjo je najprej treba vlagati in šele nato lahko pri-

kratkem času več kot pričakovane efekte.

Tako smo se odločili za izvedbo predvidenega obiska poslovnih partnerjev iz ZDA in Kanade v času od 7. do 13. marca letos. Grupo je sestavljalo 33 poslovnih partnerjev, od tega 15 tkzv. potnikov ali zastopnikov in 18 večjih trgovcev iz obeh držav. Pri tem se nehoti vrine vprašanje, zakaj pa potniki? Potniška služba v teh dveh državah nima takšne oblike, kot smo jo vajeni pri nas ali v Evropi. Potniki ali bolj rečeno teritorialni zastopniki niso v delovnem razmerju pri firmi, ki jo zastopajo, ampak so to neke vrste svobodni poklici in za svoje delo prejemajo le določen (dogovorjeni ali pogodbeni) odstotek provizije na prodano blago. Ti zastopniki so običajno in večina tudi v našem primeru manjši trgovci (eno ali dve trgovini), ki poleg vodenja svoje maloprodajne trgovine prevzemajo še področna zastopstva za določene izdelke. Prav tako kot pri nas obi-

Na glavah gostov so Elanove kape zamenjale kavbojske klobuke. Prvi od leve je g. Ole Nordin, eden od solastnikov firme Monark

tat tega izveleči čim boljše zaključke in smernice za naše bodoče delo v ZDA in Kanadi. Ta dva trga se namreč močno razlikujeta po uporabnosti izdelka in po okusu od Evrope in se jima je treba v proizvodnji prilagajati, da bi tako dosegli čim boljše prodajne efekte.

Dan se je pričel za naše goste z jutranjo gimnastiko ob 7.30. Vodil jo je naš delavec v prodaji čolnov in smučarski učitelj tov. Sekovanič Janez. Ob 9. uri je bil odhod v tovarno Elan in je tako pričel delovni dan. Večino dopoldanskih ur smo prebili v tovarni. Zanimanje gostov za našo tovarno je bilo izredno in so z velikim zanimanjem spremljali vsa predavanja in razlage strokovnih delavcev IE, prodajnega sektorja in drugih, ki so nam pri tem pomagali. Zelo zanimiva je bila tema iz zgodovine Elana in naša samoupravna ureditev, ki jo je podal glavni direktor tov. Vojsk. Naš strokovni del programa sta popestrila tudi g. Hannes Marker, ki je v dveh urah predstavil svoje izdelke in g. Clif Taylor z razlago metode učenja smučanja na GLM smučeh. Clif Taylor, ki je ustanovitelj metode poučevanja smučanja na kratkih smučeh in kreator GLM smučí, je obenem tudi naš indirektni sodelavec v ZDA, ker nastopa kot zastopnik firme Monark in nas je

obiskal v skupini zastopnikov. Njegovo prisotnost smo izkoristili tako, da je vsem nekaj povedal o svojih pogledih na smučanje, posebno o učenju začetnikov. Elan je drugi največji dobavitelj GLM smučí na trgu ZDA.

Strokovne debate so bile vsem navzočim v veliko korist, gostje so bili nadvse zadovoljni, ker so spoznali, da imajo resnega in sposobnega dobavitelja v Jugoslaviji. To jim je še posebej potrdil ogled proizvodnje smučí in čolnov, kjer so videli sodobno opremo, moderno tehnologijo in pridne delavce. Ta vtis so stalno poudarjali, tudi kasneje na sejmju v Las Vegasu. Za nas pa je bila to tudi dobra šola, ker smo slišali mnogo posebnosti, ki jih zahtevata ta dva trga in smo bili opozorjeni na nekatere pomanjkljivosti v naših proizvodih, ki jih moramo odpraviti. Iz tržnega področja smo dobili nekoliko jasnejšo sliko kaj se na teh trgih zahteva in kaj se da prodati. Kupce smo uspeli prepričati, da smo sposobni proizvajati tudi dobre — dražje smučí in pričakujemo v bodoče kvalitetni premik navzgor.

Kosilo je imelo ameriški značaj: sendvič, hrenovka ali klobasa, kozarec piva in kava iz našega obrata družbene prehrane.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Gostje so z zanimanjem spremljali razlage in predavanja naših strokovnih delavcev in informacije o našem samoupravnem družbenem sistemu

čakujemo rezultate. Enako je s tržiščem. Vprašanje je le za kakšno obliko investicije se nekdo odloži z ozirom na možnosti in pričakovane efekte. Reklama v časopisju je v teh dveh državah izredno draga, izkušnje pa nam kažejo, da le stalna prisotnost takih akcij daje določene rezultate. Zato smo se odločili za cenejšo obliko, ki pa nam je v preteklih letih na drugih trgih (Švedska, Svica) dala v relativno

skujejo trgovce in se sami udeležujejo področnih sejmov, ki so zelo pomembni za prodajo določene vrste izdelkov, tudi zimsko-športne opreme. Zanimivo je, da so skoro vsi ti potniki opremljeni s tkzv. avto-karavani (stanovanjskimi avtomobili), v katerih prenočujejo med potovanjem, uradujejo oz. prodajajo trgovcem in prevažajo svojo kolekcijo. Torej ti potniki ali zastopniki so za nas izrednega pomena in je treba najprej pridobiti le-te, da se bodo s srcem in dušo borili za boljši plasman naših izdelkov, zato pa nas morajo tudi dobro poznati. Ti naši zastopniki prodajajo naše smučí v svojih trgovinah na drobno in imajo tudi lastne servise za montažo in popravila. Eden izmed njih je celo lastnik manjšega smučarskega centra in izposojevalec smučí ter je v preteklem letu sam kupil za svoje potrebe 1500 parov naših GLM smučí.

Skupino je vodil direktor firme Monark v ZDA in Kanadi g. Ross Hamilton, ki ga že dobro poznamo, pomagala sta nam pa tudi solastnika firme Monark, Skandinavca g. Lars Bengtsson (naš stari poslovni prijatelj) in g. Ole Nordin.

Program obiska je bil zelo pester morda celo nekoliko prenatrpan. Kajti v petih dneh efektivnega bivanja pri nas smo želili naše poslovne partnerje čim bolj spoznati s tovarno samo, z našimi proizvodi in problematiko proizvodnje, od njih pa izvedeti čim več problematike iz njihovih trgov in kot rezul-

Med njimi je bil tudi g. Clif Taylor, ustanovitelj GLM metode smučanja in kreator GLM smučí

David Gorsach, nekdanji ameriški reprezentant v alpskem smučanju, je bil zmagovalec med njimi na tekmi v Kranjski gori. Poleg njega je bilo še vrsto dobrih smučarjev.

V ZDA in Kanadi nam dobro kaže

(Nadaljevanje s 3. strani)

Popoldanske ure smo delno uporabili za individualne razgovore, kajti vsak je imel po nekaj vprašanj, s katerimi ni prišel do besede zaradi pomanjkanja časa, delno pa smo goste seznanili z našo okolico in zgodovino NOB. Obiskali smo Bled, grad na Bledu, kjer so nam odprli muzej, naš vodno testni center v Mostah, Muzej NOB v Begu-

sach je v svojem nagovoru predstavil vsem Elan in Jugoslavijo v samih superlativih in se je Elanu ponovno zahvalil za gostoljubnost in prijeto preživeli teden pri nas. Poleg tega pa je pozval vse prijatelje, naj poslovno sodelujejo z Elanom, ker je Elan perspektivna in dobra tovarna smuč. Navzoči so nato z burnimi vzkliki Elanu in Jugoslaviji pozdravili tople besede g. Gorsacha.

Z Amerikanci se je pomeril tudi naš direktor tov. Dolfe Vojsk, kjer se je dobro odrezal

njah. Posebno zanimivo je bilo, ker smo ta dan imeli v naši sredi tovariša Toneta Dežmana, narodnega heroja, ki je gostom prikazal trpljenje naših ljudi v Begunjah med vojno in vse umazanije fašističnega okupatorja, ter pomen in način bojevanja naših partizanskih enot. Tovariš Dežman se je odzval vabilu in nas je spremljal tudi nato v Krogo in je bil z našimi gosti tudi v večernih urah, ki so ga z zanimanjem poslušali ob pripovedovanju lastnih dogodkov in dogodkov ob raznih akcijah v času NOB.

Dva dni smo posvetili testiranju smuč na Voglu in v Kranjski gori. Med gosti so bili tudi izredno dobri smučarji, omenim naj g. David Gorsach, ki je bil član ameriške reprezentance v alpskem smučanju. V Kranjski gori smo priredili celo tekmo v veleslalomu, ki je popestrila delo na snegu.

Navdušenje nad Elanom in Jugoslavijo je bilo izredno in nad vsakim pričakovanjem. Drugače so si predstavljali Elan in našo domovino pred svojim prihodom k nam in zato je bilo njihovo presenečenje toliko večje. Ob odhodu so nam zatrjevali, da se bodo še vračali v Jugoslavijo kot turisti z zanimivimi zgodbami in znanji in da bodo storili vse za Elanov uspeh na teh dveh trgih.

Nekaj dni zatem sem potoval na sejem v Las Vegas, kjer je firma Monark razstavljala naše smuč. Vso skupino, ki je bila pri nas, sem ponovno srečal na tem sejmu. Obujanja spominov in pohval za Elan ni bilo konca. Sejem je prišel v petek, 19. marca, kamor sem prispel v večernih urah. Naslednji dan ko sem prišel na sejem, je že vsa javnost govorila o uspelem obisku v Elanu. Meni in g. Rossu Hamiltonu je ta skupina priredila poseben sprejem v nedeljo, 20. marca, po končanem sejmu. Zbrali so se vsi obiskovalci Elana z njihovimi družinami in prijatelji. G. David Gor-

Obisk našega paviljona na sejmu je bil izreden. Zanimanje za Elan je bilo neprimerno večje kot v preteklem letu, isto velja za podana Opazili smo tudi, da zanimanje za dražje modele narašča. G. Gorsach pa se je zavzel za prodor smuč RC in MC na ameriškem trgu.

Če v kratkem analiziram pomen tega obiska v naši tovarni, potem lahko trdim, da je bil izrednega pomena za našo tovarno, imel pa je tudi določen političen odziv, kajti vsi obiskovalci gledajo danes na Jugoslavijo in na našo družbeno ureditev drugače, kot so to spremljali popreje.

Kaj pa stroški? Elan je stal ta obisk 96.791.—din. Manjka še nekaj manjših računov in izgleda, da bomo ostali v okviru predvidene vsote 100.000.—din. Če to primerjamo z reklamnimi oglasi v časopisju, lahko ugotovljamo, da je bila ta investicija dobro naložena, kajti 1 stran enkratnega oglasa v ameriški strokovni reviji Skiing ali reviji Ski stane 3.100.—\$, kar pomeni 55.707.—dinarjev. Za vložena sredstva v ta obisk bi dobili torej vsega 2 oglasa skupno za ameriški in kanadski trg, kar je reklamno gledano popolnoma brezpomembno.

Pa še tole: V preteklem letu smo izvozili v ZDA in Kanado za približno 900.000.—\$ smuč, v letu 1976 pa predvidevamo izvoz v višini 1,5 milj. dolarjev, seveda v kolikor bomo uspeli pravočasno izdobaviti vsa naročila. Zadnji rok za te kupce je 20. september iz Elana, pri tem pa ne smemo z roki omajati njihovega zaupanja in dobre volje za prodajo naših izdelkov.

dipl. oec. Vinko Bogataj

O dohodku in zavarovanju plačil

NOV OBRACUNSKI SISTEM IN ZAVAROVANJE PLAČIL
1. APRIL NE ZA SALO, AMPAK ZARES

Dva zakona, ki ju je zvezna skupščina sprejela ob koncu leta 1975, sta predmet mnogih posvetovanj, seminarjev in člankov v dnevnem časopisju pa tudi na televizijskih zaslonih veliko razpravljajo o tem. Kaj so ti predpisi? Govorijo o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela in zavarovanje plačil. Oba zakona veljata že od 1. januarja 1976, z razliko, da se bo zakon o zavarovanju plačil praktično uporabljal od 1. aprila 1976.

Zdi se, da se vse premalo zavedamo, kaj nam ti novi predpisi prinašajo, še prav posebno pa ne dajemo nobenega poudarka prvemu, t. j. zakonu o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka, saj smo trenutno vso pozornost namenili zakonu o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev, čeprav sta oba zakona enakovredna in drug drugega dopolnjujeta.

Novi zakon ureja le ugotavljanje in obračunavanje celotnega dohodka. Za ugotavljanje in delitev dohodka se bomo do sprememb posluževali prejšnjega predpisa. Celotni dohodek po novih predpisih bo ugotovljen po plačani realizaciji, in sicer se bo to prvič zgodilo 30. junija 1976. Do tega roka pa moramo opraviti nič koliko pripravljalnih del, ki nam bodo omogočila prehod na nov sistem, tako da bo letošnji prvi april postal dejansko pričetek kvalitativno in ne samo formalno spremenjenih odnosov, odnosov do dela, ki ga vsak posameznik opravlja. Novi sistem ostro in brez mož-

nosti opravičevanja sankcionira vsa kršna malomarnost ali opustitev odgovornega ravnanja vsakega izmed nas, še prav posebno pa tistih delavcev, ki so pooblaščen, da v našem imenu vzpostavljajo dolžniška ali upniška razmerja.

Novi sistem zahteva temeljitega študija predpisov in proučitev sedanje organizacije finančne službe. Dopolniti bomo morali splošne akte in jih uskladiti z zahtevami novih zakonov. Nov sistem zahteva popolno in brezhibno evidenco, ki bo imela za glavno nalogo ažurnost.

Od prvega aprila 1976 dalje bomo morali kot upniki ali kot dolžniki upoštevati v notranjem prometu določbe zakona o zavarovanju plačil. Kdo je dolžan in kdaj zagotoviti plačilo? Zavarovati mora plačilo vsakdo, ki uporablja družbena sredstva, to pa je dolžan storiti takoj, ko nastane dolžniško-upniško razmerje. Tukaj moramo razlikova-

ti: vzpostavitev in nastanek takega razmerja. Dolžniško upniško razmerje se vzpostavi s sklenitvijo pogodbe o dobavi blaga, nastane pa v trenutku, ko je dobavljeno blago sprejeto ali pa storitev opravljena. Upnik in dolžnik sta dolžna, da v času po vzpostavitvi in pred nastankom razmerja najprej izpolnita določila pogodbe, ki so glede dobavnih rokov, kvalitete, načina dobave odvisna izključno od volje pogodbenih strank. Ne moreta pa popolnoma po svoje določiti plačilnih pogojev. Tukaj zakon prepušča izbiro med naslednjimi možnostmi:

— plačilo vnaprej, tj. predno se blago prevzame,

— plačilo v desetih dneh po prevzemu blaga ali pa zavarovati plačilo z vrednostnim papirji, ki so: ček, menica.

Glede zavarovanja plačil za investicije, tj. za nabavo novih strojev ali graditev objektov pa velja: da je treba naročene investicije plačati, oz. zagotoviti zanje plačilo, še preden nastane dolžniško-upniško razmerje.

Pri obravnavanju vrst plačilnih instrumentov smo že doslej poznali: ček, akreditiv in garancijo, novost je torej samo lastna menica, če lahko tako rečemo, ker zakon predpisuje posebno obliko menice. Menica ni nič drugega kakor vrednostni papir, ki ima to značilnost, da je vnovčljiva na določen dan, da se vnovči pri Službi družbenega knjigovodstva, kjer ima izdajatelj svoj žiro račun. Da nam bo menica pomenila več kakor dosedanjí akceptni nalog, ne bomo dopustili, da nam bo ležala doma in čakala dneva dospelosti, nasprotno, poizkušali jo bomo čimprej vnovčiti ali kakor temu pravimo eskontirati, prenesli bomo pravice z menice na svoje upnike.

Poslovanje z menico ne trpi površnosti, menične pravde so hitre, temeljijo samo na menični listini in na dejstvih, ki nesporno izhajajo iz menice, sedaj ne bodo možni ugovori, kakor so se pojavljali dosedaj pri mandatnih tožbah, ki so imele en sam namen: preteči mora čimveč časa med tožbo in sodbo ter med sodbo in izvršitvijo. Glede na dosedanje naše poslovne navade in finančno disciplino ima menica dokaj »nenavadne« lastnosti: Poslovanje z menico ne more biti približno, menica ne pozna zamud in ne popravkov, torej je poslovanje z njo pravo nasprotje temu, kar smo bili vajeni doslej.

Prav gotovo nas čaka pri naslednjem izvajanju teh dveh zakonov veliko nalog pri praktičnem izvajanju omenjenih zakonskih določil. Omisliti si bomo morali potrebne evidence in sprejeti ukrepe, ki bodo vodili k rešitvi naloge, ne smemo pa pozabiti, da obravnavana snov nima ustrezne potrditve v praksi, kar bo povzročilo največ težav, vendar v tem nimamo opravičila.

Pavel Koder

Proizvodnja I., II. na planu

Dosežena proizvodnja po enotah za mesec januar in februar 1976 v primerjavi s planom:

Zap. št.	Obrat, oddelek	Po količini index	Po vrednosti (DIS) index	Po času index
1.	Obrat smuč	108,5	106,0	103,7
2.	Telovadno orodje		94,5	88,9
	— lesni oddelek:		86,1	84,0
	- telovadno orodje		62,2	74,7
	- lestve	103,1	102,4	93,5
	— kovinski oddelek		108,1	92,7
	— sedlarski oddelek		100,1	98,8
3.	Obrat čolnov		104,4	100,5
	— čolni	92,8	102,6	89,9
	— ostalo		154,6	300,7
4.	Skupaj TOZD SR		103,4	99,9

Izvoljeni so novi predsedniki delavskih svetov

OZD ELAN

TOZD Šport. rekviziti

TOZD Inštitut

Svet skupnih služb

Majda Jamšek, dipl. oec.
vodja priprave prodaje

Rajmund Šiško, izmenski mojster
strojna obdelava smučí

Marička Hrovat, dipl. ing.
vodja »INDOK« službe

Avgust Weithauser, ing.
vodja plansko-analitske službe

Vse premalo pišemo v glasilo »Naša smučina« o delu, uspehih in neuspehih, o medsebojnih odnosih in drugem življenju iz naših obratov in delavnic. To je stara ugotovitev, ki jo je izrekel tudi »Svet glasila« ob svojem letnem pregledu dela uredniškega odbora.

Odočili smo se, da vendarle začnemo na tem področju. Začeli smo v strojni delavnici obrata smučí v hali A. Drugič bomo nadaljevali v kantariji, nato v strojni v hali B, nadaljnji, lakirnici in končni obdelavi smučí. Vsak mesec v eni izmed naštetih. Seveda pridejo na vrsto tudi ostali obrati in oddelki v kovinski plastiki, sedlarski itd.

Na kratek razgovor smo prvič povabili tri delavce in delavke: Bergant Terezijo, Kolman Matkoto in Zupan Anico. Predno smo začeli z vprašanji, je nekdo od navzočih nevede dal ime naslovu te rubrike, ki jo bo tudi vseskozi nosila. Na vprašanje, zakaj smo ravno njega (njo) izbrali za razgovor, si je kar sam(a) obenem dal(a) odgovor, češ saj je vseeno, saj se že tako ali tako imenuje »bodeči jež« iz strojne. Hvala za primeren naslov!

»Kaj najraje berete v Naši smučini?«

Članke o gospodarjenju v podjetju in šport. Tretji pa je odgovoril, da jo sploh ne bere, ker nima špegel (očal). Pravijo, da jo radi berejo doma tudi člani družine. Nekateri od njih pričnejo z branjem od zadaj naprej, drugi od spredaj nazaj.

»In kaj po vašem manjka v Naši smučini?«

»Premalo piše o našem notranjem delu in življenju, biti bi morala bolj preprosta, dostopnejša in domača.«

»Kako ocenjujete novo organizacijo poslovanja in ali je prinesla kaj sprememb in če jih je, kakšne?«

»Boljše gre, dela je več in seveda tudi zaslužka.« Tretji pa je dejal, da zanj na njegovem delovnem mestu ni nič drugače, vedno ima dela dovolj in seveda tudi težav.

»Kako vpliva na boljše uspehe pri delu nagrajevanje po planu proizvodnje, ki se zdaj obračunava za vsako stroškovno mesto (delavnico) v smučarji za sebe?«

Kar v redu. Sicer je razlika v zaslužku med meseci tudi do 400,00

»Bodeči jež« iz strojne

dinarjev, toda do tega pride zaradi različnih tipov smučí v proizvodnji, zaradi slabšega materiala in s tem seveda več režijskih ur. Veliko premalo se paži na pripravo materiala. Ali je že celo slabši nabavljen, še več pa je škode zaradi premajhne pazljivosti in površnosti pri obdelavi. Zaradi tega pravijo, da gre »gvišno« 1/4 plač v drva! (Primer: OKUME-FENOL). Pri strojih je pa tako, da so kar naprej v popravilu, vendar se ne popravljajo tako kot bi bilo potrebno, da bi bilo manj zastojev. Predlagajo, da bi bil med njimi stalni remontni ključavničar in nagrajen po uspehu delavnice, potem bi pa bilo bolje, imel bi drugačen občutek do nujnosti popravil in večjega izkoristika strojev. Tako pa pošljejo na popravilo pač nekoga, ko pa gre enkrat zares, takrat pa se zadeva takoj uredi. »Mašina je kot ženska,« pravi ena od anketiranih, »ne trpi sile,« je še pripomnila.

»Kakšni pa so odnosi med izmenama?«

Pravijo, da vedno niso v redu, vsak gleda le nase, tudi izmenski mojstri večkrat zagovarjajo le svojo skupino in ni prave povezanosti in kontinuitete dela, kar kvarno vpliva na rezultate dela. Zgodi se, da kje drug drugemu celo nagajajo ali pa za sabo delovnega mesta ne pospravijo, tako da včasih na naslednji izmeni rabijo precej časa, da počistijo stroje in odpravijo navlako na delovnem mestu iz prejšnje izmene, predno lahko začnejo z delom. Tudi materiali niso ob začetku dela vedno pripravljeni, ali odpeljani polizdelki. Zgodi se celo, da drug drugemu jemljejo dere. Enostavno jo kdo razloži, da jo potem sam uporablja. Der vedno manjka, seveda, ko pa jih ima vsak toliko rezerviranih zase, napol naloženih. Trdim, da bi jih bilo dovolj, če bi jih nalagali drugače. Se enkrat poudarjajo, da se pri lesu vse premalo šteje, od vodje proizvodnje, mojstrov, do nas proizvajalcev. Ta odnos je treba spremeniti.

»Kakšen pa je odnos med vami proizvajalci in kontrolo?«

»Kdor maže — ta vozi,« je odgovorila ena izmed vprašanih. »Če

imaš boljše odnose, boljše shajaš.« To vendar ni pravo merilo pri ocenjevanju kvalitete izdelka ali polizdelka.

»Kako in koliko vam pomagajo tehnologi?«

Pravijo, da so premalo v delavnici. Večkrat ko bi jih najbolj rabili ni nikogar, ko pa nastane večji problem, pa lahko pridejo. Če bi bili več med nami, bi sproti skupaj lahko probleme odpravljali.

Zanimiv je odgovor enega od delavcev, ki pravi, če on pri delu zaradi kakšnega problema stoji, ni nikogar blizu, če pa kakšna delavnica stoji zaradi njegovega nepravilnega polizdelka, vsi stoje nad njim. Naša mentaliteta je pač taka pravijo, da nismo vedno pošteni drug do drugega in samoiniciativni, pač pa smo bolj vajeni na komando in na ubogljivost. In če ni prave komande so posledice takoj tu.

»Kako je z delovno disciplino, ali boljše rečeno z organizacijo dela?«

Vsi so mnenja, da je delovna disciplina še premalo razvita, glede organizacije dela pa je tako, da je nekje boljše, drugje slabša in prav od te zavisi mnogo tudi delovna disciplina. Navedli so celo izmene, kjer je oboje zelo dobro, kar pa mnogo zavisi od vodje samega.

»Kaj pa pravite o odnosu delavcev, ki delajo na normo in v režiji?«

Mnenja so, da je režijskega kadra kljub osipu še vedno preveč. Nema lo je temu kriv sam naš sistem. (»Po jugoslovansko« op. ur.)

»Kako ocenjujete neposredno upravljanje v »Elanu«. Najprej delo delovnih skupin, zborov itd.?«

Manjka samoiniciativnosti delovnih skupin, pravijo. Problematike je toliko, da se tri dni ne zgovorimo. Sicer pa že tako »preveč sejemo — pa premalo raste«. Če se dobro dela, ni treba mnogo govorjenja in sestankov, menijo. In če stroji tečejo brez zastojev, prav tako ni potrebno dopoldan postajati in zato popoldan delati nadure. Veliko zavisi od dobrega vodenja delavnic. Nekateri mojstri se sicer zelo trudijo, pa nimajo takega uspeha kot drugi.«

»In za zaključek, ali menite, da smo v Elanu s Stenmarkom kaj pridobili?«

Prav gotovo! Stenmark je k našemu renomeju in prodaji smučí do prinesel svoje. To se vidi že iz rezultatov bilance za leto 1975 in to bo prav gotovo ugodno vplivalo na prodajo smučí tudi vnaprej.

Uredništvo pričakuje na gornji razgovor odziv tistih služb ali vodilnih delavcev, ki se v njem omenjajo. Vsekakor pa želi konstruktivno razpravo na strokovni ravni.

Prihodnjič pride »bodeči jež« v kantarijo!

KS.

Prvak Beneluxa

WARD ROISER VOZI IMPULS

Prvak Beneluxa za leto 1976

17 letni Ward Roiser iz Bergena na Nizozemskem je bil januarja leta 1974 komaj sedmi na prvenstvu Nizozemske v alpskem smučanju. Vozil je smučí Blizzard. Kasneje je zamenjal smučí z Elanovimi (ima 4 pare impuls). Ze v maju 1975 je postal klubski prvak, januarja 1976 pa že članski prvak Beneluxa. Tekmovanje je bilo v Labresse v Franciji.

Načrti krajevne skupnosti Begunje

(Iz srednjeročnega plana 1976—1980)

Krajevna skupnost Begunje je ena izmed 20 krajevnih skupnosti v občini Radovljica.

Krajevno skupnost Begunje sestavljajo in predstavljajo delovni ljudje, občani iz naslednjih vasi: Begunje, Poljče, Srednja vas, Zadnja vas, Zgoša, Zapuže, Dvorska vas, Slatina. Celotno območje krajevne skupnosti se razprostira na 3190 ha ali 31 km².

Meje potekajo takole:

Na južni strani, v liniji vasi Mlake in Peračica se začne vzhodna meja. Meji pa z občino Trzin vse naprej v tem podaljšku do severne točke. Tam se meja obrne nazaj proti zahodu in nato proti jugozahodu in meji z občino Jesenice. Ta meja poteka v nižini skoraj sredi Poljskih »Blat« in se na stari cesti Podvin—Jesenice sreča z mejo KS Lesce in poteka nad vasio Hlebce. Vzhodno od vasi Hlebce skrene meja proti jugozahodu, kjer se sreča z mejo KS Radovljica, tik nad ALC Lesce, nato poteka severno nad vasio Nova vas, nato pri »Ledenici« krene proti jugu v malem ovinku in nato zopet proti vasi Zapužam, od tam se obrne proti jugu, na boku pri cesti Podvin—Zapuže skoraj do vasi Zg. Otok. Tam začne meja KS Mošnje, nato zaokrene nad vasio proti severu v gozdove »Grofije«, se zopet izravna vzhodno in zaokrene pri stiku s KO Srednja vas proti jugu, kjer doseže mejo KS Brezje in meji z njo do občine Trzin.

Preko področja KS poteka cesta Trzin—Begunje—Zirovnica. Ta cesta je republiškega značaja (II/322) in je velikega pomena za povezavo omenjenih krajev. Ravno tako poteka preko teritorija KS tudi cesta III. reda — Podvin—Zirovnica. Zelo važna je tudi cesta na relaciji Begunje—Lesce.

Vse vasi v KS imajo precej dobro prometno povezavo z avtobusnim prometom. Poleg rednih avtobusnih prometnih zvez imajo delovni ljudje (delavci) tudi možnost prevoza na in z dela z avtobusi, ki so namenjeni prevozu delavcev na delo.

Nobene povezave pa nimajo ljudje in delavci iz Zadnje vasi, Srednje vasi, Slatine in vasi Mlake. To pa zaradi preslabo urejene ceste, ki povezuje te vasi, odnosno ceste Begunje—Trzin. Modernizacija te ceste je več kot potrebna in tudi upravičena rekonstrukcija. Še posebej bi bila važna za ljudi na tem področju ta cesta, ker ti kraji niso imeli nobene druge povezave s svetom kot s cesto. Drugi kraji pa so imeli in še imajo možnost prevoza z vlakom, ta kraj pa tudi te možnosti nima.

Vse ostale ceste so občinskega, krajevnega in gozdnogospodarskega značaja.

Nekoč je bila značilnost tega področja kmetijstvo, turizem in obrt ter začetki tekstilne industrije, vse podeželskega značaja. Svoječasno je prednjačil turizem. Saj je znano, da je bil prvi hotel v Sloveniji prav na področju KS Begunje, to je v vasi Poljče. Tudi drugače je bil ta kraj znan po turističnih znamenitostih. V povojnem času pa se je na tem področju uveljavila industrija (Elan, Sukno, bolnica in TOZD kooperacija Radovljica — Delovišče Poljče).

V kolikor govorimo o spremembi vasi Begunje, odnosno Zapuže in Zgoša z ozirom na razvoj teh dveh tovarn, lahko govorimo nasprotno o vasi Poljče, še bolj pa o vaseh Dvorska vas in vaseh v Podgori, ki niso doživele nobenega razvoja, razen nekaj stanovanjskih novogradenj.

Lahko bi rekli, da bi se vsekakor Begunje morale veliko bolj razviti,

spričo teh dveh tovarn in bolnice. Ker pa do pred par leti ni bilo niti urbanističnega načrta, se kraj ni mogel razvijati. Zato bi lahko iskali vzroke, kar pa nima smisla, pač pa naj bi bila naša skrb, da bi bil v bodoče omogočen razvoj na vseh poljih gospodarskega in družbenega ter kulturnega življenja.

Zato se je že pristopilo k urbanističnemu načrtovanju. Ta je dal možnost nekaj privatnih gradenj. S tem se je kraj oživel. Predvidelo se je tudi urbanistično naselje (poleg plomba) na Poddobravi. Nadalje se je rezerviralo področje Krpina za športno-rekreacijski turistični center in turističen predel doline Dlage. Tudi rezervati pri bolnici, tovarni »ELAN« in »SUKNO« so predvideni za njihove bodoče potrebe in obstoje.

Predvideva se tudi razvoj kraja Podgora in to z novimi stanovanjskimi in počitniškimi hišami nad cesto. Seveda tudi kmečki turizem v sklopu cele KS.

Muzej je lepo vzorno urejen, saj je v letnih mesecih 700—1000 obiskovalcev dnevno. V letu 1975 je obiskalo do septembra muzej 42.664 evidentiranih obiskovalcev.

Tudi grad Kamen ima vedno več obiskovalcev. Spričo tolikemu številu obiskovalcev in turistov, bo nujno potrebno urediti avtobusno postajo, kar je z urbanističnim načrtom tudi predvideno. Zanj je izdelan tudi lokacijski in idejni načrt.

Z urbanističnim načrtom bi bilo vsekakor potrebno predvidevati še tudi druge komunalne objekte in objekte družbenega standarda, za katerega lahko trdimo, da se do sedaj ni razvijal. In sedaj smo na začetku tega dela.

Del Begunj, Zgoše, Zapuž ima tudi kanalizacijo, ki pa še ni do konca urejena, namreč, povezati jo bo treba k predvideni kanalizaciji v Radovljici in razširiti še k novim urbanističnim, odnosno zazidalnim načrtom.

Torej KS Begunje ima možnost razvoja, če ugotavljamo, da je na tem področju nekaj industrije, kar je zgodovinsko znano, da je nekoč zelo dobro uspeval turizem, da ima možnost razvoja kmetijstvo, kakor tudi obrt.

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Iz popisa leta 1971 je ugotovljeno, da ima na območju KS 528 stanovanj s skupno površino 32.407 m². Od tega je v družbeni lastnini 129 stanovanj s 5.271 m². Na eno gospodinjstvo odpade 3,2 prebivalca. Vseh gospodinjstev pa je 551.

Na splošno so znana dejstva, da so družbena stanovanja slabo vzdrževana. Tudi okolica je zelo zane-marjena. Če za to vzdrževanje primanjkuje sredstev, naj bi se te stavbe prodale zainteresiranim.

Vsekakor pa na področju KS manjka prostorov za družbeno in kulturno delo. Z novo šolo bo preskrbljeno za otroško varstvo. Pri šoli je treba urediti okolico in dovožno cesto.

V športno-rekreacijskem centru je poskrbljeno za otroško igrišče, pa tudi za odrasle je lepo urejena trim steza. Ni pa kopališča in drugih tovrstnih objektov.

Izdelati je treba urbanistični načrt »Poddobrave«, na katerem bo možna zazidava privatnih stanovanj in stanovanj za potrebe Elana in Sukna. Obe ti OZD imata interes za izgradnjo stanovanj. Saj bi na ta način dobili stanovanja, ki bi bila bližje sami tovarni. S tem bi odpadli veliki stroški prevoza delavcev na delo in z dela.

Načrt (zazidalni) bi omogočil strnjeno enoto in obenem bi to bil tudi novi del v sklopu celega naselja. Takšno naselje ima možnosti tudi priključitve na kanalizacijo, elektriko itd., kar je velika prednost. Tudi nova šola je v neposredni bližini tega predvidenega naselja, kar omogoča otroško varstvo, celodnevno šolo itd. Zasebni interesi pa že komaj čakajo, da se na tem terenu odpre lokacija. Torej možnost gradnje stanovanj.

Da je res nujno potrebno odpreti lokacijo »Poddobrava«, utemeljuje tudi dejstvo, da ljudje, prebivalci, ki so si pridobili srednjo, višjo ali visoko izobrazbo, so sedaj odhajali, ker ni bilo možnosti nastanitve v domačem kraju. Kraj sam je bil osiromašen za strokovnjake, za izobražence, ki bi lahko delali na strokovnem ali kulturnem polju, pa so odšli. Torej ta kraj ni bil prikrajan samo zaradi odliva finančnih

sredstev, ampak je moral pretrpeti še večje zlo — emigracijo izobražencev.

SAMOPRISPEVEK

KS Begunje se je odločila na zboru občanov sredi marca, da pristopi k izvedbi referenduma. Zajemal bi vsa naselja v KS Begunje, vendar z različnimi programi in 2% prispevno stopnjo.

S temi sredstvi se namerava asfaltirati krajevne ceste in urediti kanalizacijo. Po uspešno izvedenem referendumu bi nastale še druge odprte možnosti pridobivanja sredstev.

S strani OZD Elan bo vsekakor potrebna soudeležba in pomoč za izvedbo programa, ker je podjetje v sestavi krajevne skupnosti Begunje.

Podrobneje vas bomo o tem obvestili v Internih informacijah, saj je pri nas zaposlenih veliko število občanov iz tega področja in prav njihov prispevek lahko dosti pripomore k uspešnosti akcije.

Bojan Križaj pod drobnogledom

Verjetno ljubitelji smučanja pri nas niso povsem zadovoljni z letošnjimi uvrstitvami našega smučarja št. 1 Bojana Križaja. Toda to le ti, ki ne poznajo dobro smučarskega »cirkusa« na snegu. Reči moramo, da smo res pričakovali od mladega Tržičana po tihem več, toda obenem se zavedamo, pred kakšno težko psihološko odločitev smo s tem postavili našega edinega vrhunskega smučarja v morju tekmovalcev iz drugih držav, ki imajo dovolj izbire. Pri njih če ne uspe eden, uspe drugi. Seveda moramo pri tem izuzeti nekatere izjeme na samem vrhu (Stenmark, Gros, Thöni), ki so standardno med prvimi. Končno pa je Bojan dokazal, da je praktično pred vsemi Avstrijci in še mnogimi drugimi, ki v alpskem smučanju nekaj pomenijo, čeprav si v svetovnem pokalu lestvice ni izboljšal. Premalo ima še izkušenj, sigurnost ga še večkrat izda, to pa je v takih okoliščinah zanj prevelika obremenitev. Morda bo kazalo spremeniti taktiko in se bolj posvetiti evropskemu pokalu?

Nekaj zelo dobrih uvrstitev pa je Bojan v pretekli sezoni le imel in prav je, da jih tukaj omenimo, če jih že drugje ne, ali pa zelo malo. Ne kritizirajmo ga, za tisto, kar je

bilo slabo, raje ga pohvalimo za tisto, kar je bilo dobro.

UVRSTITVE ZA:

Svetovni pokal

	Mesto
Madona di Camp	VSL 42
Kitzbuchel	SL 17
Aspen	VSL 19
St. Anna	VSL 12

evropski pokal

	Mesto
Flaine	SL 35
Trbiž	VSL 26
Sella Nevea	VSL 3
Elm	VSL 4

FIS tekme

Livigno	VSL 7
Colle Isarco	VSL 5
Soriška pl.	SL 3
Lengenwag	SL 10
H. Mountains	SL 18

Poleg tega je osvojil odlično 18. mesto v veleslalomu na Olimpijadi. Tudi v slalomu smo pričakovali od njega dobro uvrstitev, saj je bil Križaj psihično solidno pripravljen, vendar je nesrečno zapel s smučko v vratica in padel.

Seveda želimo Bojanu Križaju v prihodnji sezoni več sreče in kakšno točko tudi v svetovnem pokalu.

I. M.

Predstavniki trgovinskih zbornic iz vse Jugoslavije so si ogledali Elan

Imamo (ne)prijatelje!

V spodnjem prispevku srečamo oboje. Podpisani g. Thomas iz redakcije »SPORT + MODE«, ki je bil mimogrede povedano na naši proslavi 30-letnice, je že sam namesto nas odgovoril založniku lista »Die Welt« in s tem avtorju članka »Stenmark se izogiba (denarju) dobičku« gospodu Werner Rudiju, ki je očitno sovražno razpoložen napram nam, kaj pravzaprav ELAN pomeni na svetovnem tržišču smuči.

G. Thomasu se je že samemu uprlo blatenje našega podjetja. Takih in podobnih napisanih člankov in izgovorjenih izjav je bilo vse polno že na olimpiadi v Innsbrucku, tako da so jih naši predstavniki komaj še prenašali. Bilo pa je seveda tudi dosti objektivnih ocen o pomenu ELANA v svetovnem merilu proizvodnje smuči s strani naših prijateljev. V nadaljevanju berite original in prevod dopisa:

DIE INTERNATIONALE FACHZEITSCHRIFT FÜR DEN SPORTFACH

SPORT + MODE • 6700 WIESBADEN • WILHELMSTRASSE 42 • POSTF. 229

Axel Springer Verlag
DIE WELT
Chefredaktion
Kaiser-Wilhelm-Str. 1
2000 Hamburg 36

DRUCK- UND VERLAGSHAUS GIMMELTZ
6700 WIESBADEN
WILHELMSTRASSE 42
POSTFACH 229
TELEFON 06 31 21 3 81 71
TELEX 81 58 09
BANKVERBUNDKONTO: SPORT + MODE
DRUCK- UND VERLAGSHAUS GIMMELTZ
BAYERISCHE VERBUNDKONTO:
FFM. KONTO NR. 4 58 88
BANK FÜR GEMEINWIRTSCHAFT AG
62 WIESBADEN, KONTO NR. 48 49 09
POSTSHECKKONTO: FFM. 813 26 41

TAO 26. 3. 1976 Th/mz

Sehr geehrte Herren!

Am 16. 3. brachten Sie im Sportteil unter der Überschrift "Stenmark läuft dem Gewinn davon" eine Glosse, die sich in ihrer Art nett liest und nur durch einen Satz offenbart, daß der Autor (Werner Rudi) bar jeglicher Kenntnis auf dem Ski-sport-Sektor ist (und das dürfte bei der WELT nicht passieren) -

"Dabei sind diese Skier exotische Latten aus Jugoslawien, die im ganzen Ski-Zirkus niemand fährt."

Fachleute können darüber nur grinsen, Sie nicht! Denn die jugoslawische Firma, die diese "exotischen Latten" produziert, heißt ELAN und gehört heute zu den größten Ski-Produzenten auf dem Weltmarkt. ELAN ist Mitglied des jugoslawischen, tschechischen, schwedischen und deutschen Ski-Pools. Die deutsche Nationalmannschaft fährt u.a. ELAN's "exotische Bretter". Noch mehr?

Soweit zur Information von Laien auf diesem Gebiet. Uns, aus dem Fach, hat's gewurmt.

Mit freundlichen Grüßen
sport+mode

Thomas

OFFIZIELLES ORGAN DES VERBANDES DEUTSCHER SPORTGESCHÄFTE E.V. IN DER HAUPTGEMEINSCHAFT DES EINZELHANDELS

Spöštovanj gospodje!

V športnem delu vašega časopisa ste 16. 3. 76. objavili članek, ki se po svoji vsebini lahko bere, pač pa samo po enem stavku da vedeti, da je njegov avtor (Werner Rudi) popoln nevednež na področju smuči (to se časopisu kot »Die Welt« ne bi smelo zgoditi).

»Pri tem so smuči eksotični krajniki iz Jugoslavije, katerih nihče v celnem smučarskem cirkusu ne vozi.«

Strokovnjaki se nad tem lahko samo zgražajo. Vi ne! Ker se to isto jugoslovansko podjetje, ki proizva-

ja »eksotične krajnike«, imenuje ELAN in spada danes k največjim proizvajalcem smuči na svetovnem trgu.

ELAN je včlanjen v jugoslovanski, češki, švedski in nemški Skipool.

Nemška reprezentanca med drugimi vozi tudi »eksotične krajnike«. Se več?

Toliko v informacijo od laikov na tem področju. Nas, strokovnjake iz tega področja je zmrazilo.

S prijateljskimi pozdravi

SPORT + MODE
Thomas

Koroški Slovenci so aktivni smučarji

POROČILO O SMUČARSKEM TEKMOVANJU NA SENTJANSKIH RUTAH

29. februarja 1976 je naše društvo priredilo »5. Rožansko prvenstvo« v obliki veleslaloma, ki je bilo razpisano za vsa koroška društva (landesverbandsoffen). Ker je bil termin zelo ugoden — na ta dan ni bilo

nikjer na Koroškem večjih tekmovalj — se je javilo nad 160 smučarjev iz cele Koroške, da se pomerijo z Rožani. Tako je bila zastopana skoraj vsa koroška elita, razen teh, ki so bili na FIS-tekmovaljih za svetovni pokal.

Hanzi Gabriel je postavil 43 vrat in progo, ki je do zadnjega dobro

držala. Domače društvo pa je ob krasnem vremenu poskrbelo še za primerno reklamo tovarne ELAN: Pri startu in cilju so bili obešeni ELAN-trakovi, tekmovalci so vozili s štartnimi številkami od ELANA in tudi trakove za vratca smo imeli sponzore od ELANA. Največ pozornosti je seveda zbudil dvojezični trak za cilj. Tudi športno smo se odlično odrezali: 2 tekmovalca našega društva sta si osvojila naslov Rožanskega prvaka z Elanovimi smučmi. Gabriel Lojzi, ki je vozil s predlanskimi smučmi, je postal že drugi rožanski prvak in bil v splošnem zaporedju med koroško elito šesti. Pri dekletih pa je tokrat presenetljivo zmagala z odlično vožnjo študentka medicine, naša Mošic Trudi in tako prvič premagala štirikratno rožansko prvakinja Stefanijsko Male. Pri društvenih prvenstvih,

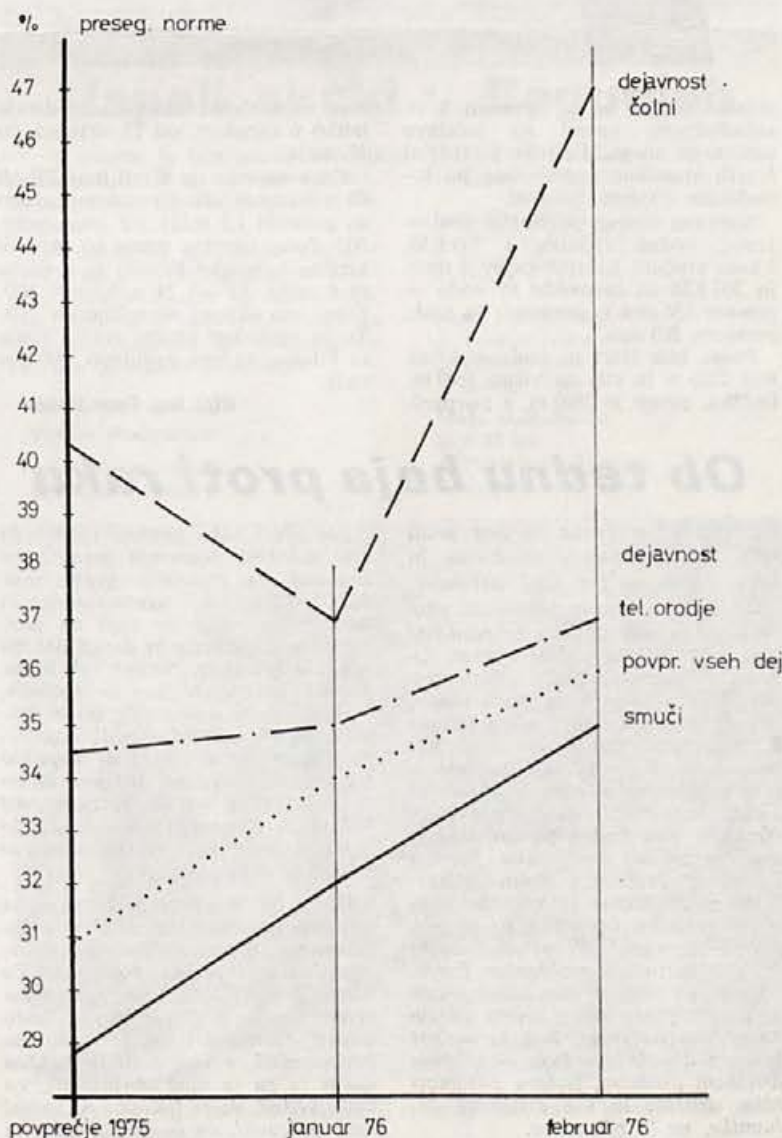
osem dni poprej, ko je bilo nad 80 smučarjev našega društva na startu, pa je zmagala Stefi pred Trudi.

7. marca je Stefi tekmovala v Selah za pokal Košute, kjer je ponovno pokazala z drugim mestom v slalomu njeno kvaliteto. O Stefanijski Malle, ki zdaj že več let uspešno vozi z ELAN-smučmi, je treba še povedati, da je v letošnji sezoni žela že več uspehov in imela vrhu tega kot smučarska učiteljica precej smučarskih tečajev.

Sploh je opazovati pri naših žičnicah, da vozi vedno več smučarjev z ELAN-smučmi, posebno iz našega društva. Povedati bi bilo še treba, da razen smučarjev iz dvojezičnega ozemlja na žalost skoraj ni videti ELANOVK. Upajmo, da se nam posreči dati tudi še drugim v tej smeri dobrih »impulzov«.

Rožani

PRIKAZ PRESEGANJA NORM

Največja umetna proga na svetu

Prvi umetni sneg so izdelali leta 1956 v Ameriki in Kanadi. Zelo hitro se je razvila izdelava umetnega snega v zahodnem delu Amerike in nato v smučarskem centru Rocheuses. Danes je že nekaj sto naprav v pogonu. V Evropi so leta 1966 pričeli z izdelavo umetnega snega, vendar v manjših razsežnostih.

Največjo umetno progo na svetu pa so sedaj izgradili v smučarskem centru Flaine v Visokih Samojih v Franciji. Umetno so izdelali 2800 m dolgo smučarsko progo s 600 m vi-

šino 50 m. Celotna proga ima 50 priključkov za vodo in zrak. Sistem je razdeljen na 5 sekcij po 10 topov, ki lahko delajo umetni sneg istočasno. Pri tej razporeditvi topov zasnežijo celotno progo v štirih do petih dneh s 30 cm snega. Umetni sneg delajo preko noči, podnevi pa pripravljajo vse potrebno. Sistem je v celoti avtomatiziran in zaposluje samo dve delavca. Eden je na pogonski postaji, drugi pa na terenu v posebni ogrevani kabini, ki kontrolira in regulira snežne topove

šinske razlike in jo opremili z visokotlačnimi cevmi za izdelavo umetnega snega. Projekt je izdelal North American Engineering po kanadskem sistemu Snotrol.

Naprava obsega pogonsko postrojenje; vodna črpalka s 500 KM, 5 kom zračnih kompresorjev z močjo 300 KM in cevovode za vodo — premer 150 mm in cevovode za zrak, premera 200 mm.

Proga ima štart na nadmorski višini 2200 m in cilj na višini 1600 m. Dolžina proge je 2800 m, s povpreč-

med sneženjem. Umetni sneg delajo lahko 6 mesecev, od 15. oktobra do 15. maja.

Cena naprave je 4 milijone FF ali 16 milijonov ND. Za umetno progo so porabili 1,5 milij. FF ali 6 milij. ND. Poleg umetne proge so zgradili krožno kabinsko žičnico za 4 osebe za 6 milij. FF ali 24 milijonov ND. Torej vse skupaj 46 milijonov ND. To je vsekakor precej velika vsota za Filaine, ki ima približno 3000 postelj.

dipl. ing. Joco Balant

Ob tednu boja proti raku

Mednarodna zveza za boj proti raku — ki združuje strokovna in laična društva ter tudi ustanove, katerih dejavnost je posvečena problemu te bolezni — je že pred leti dala pobudo, da naj bi v vsak leti želali po svetu en teden v letu proglasili za »Teden boja proti raku«, nosilci in organizatorji akcij pa naj bi bila predvsem društva za boj proti raku. V Jugoslaviji smo vsako leto prvi teden v marcu izbrali za Teden boja proti raku, program in obeležje tega Tedna pa mu dajejo društva za boj proti raku. Namen Tedna je predvsem spomniti javnost na probleme in potrebe boja proti rakavih boleznim in jo pridobiti za pomoč zdravstveni službi pri reševanju teh problemov. Potrebe namreč tudi pri nas daleč presega obseg ter zmogljivosti zdravstvene službe same. Rak je — kot bolezen današnjega časa — splošen družbeni problem, zadeva posameznike, družine in vse družbene dejavnike, ne le zdravstvo.

Boj proti raku pomeni izkoristiti vsa sodobna dognanja medicinske znanosti na področju preprečevanja, odkrivanja, ugotavljanja in zdravljenja raka ter tudi na področju rehabilitacije in druge oskrbe rakavih bolnikov. Namen teh prizadevanj je znižati število zbolelih, zvišati število ozdravelih, da bi bolnike, bodisi ozdravljene ali le začasno zazdravljene čim bolj uspešno rehabilitirali telesno, duševno in socialno, ter ne nazadnje, zagotoviti bolnikom z napredovalo boleznijo ustrezno medicinsko oskrbo in vso potrebno drugo nego.

Da bi bil boj proti raku uspešen na vseh naštetih področjih, sta sodelovanje in pomoč ljudstva zdravstveni službi nujno potrebna. To bomo dosegli le z ustrezno zdravstveno vzgojo prebivalstva, ko bodo ljudje razumeli značaj raka, ko bodo vedeli, v koliko in in kakšen način se ga je moč obvarovati, ko bodo vedeli, da je bolezen po večini moč ozdraviti, če je zgodaj odkrita

in zdravljena, ter da je moč preprečiti ali olajšati mnoge njene nevarne posledice. Teden boja proti raku ima predvsem zdravstveno vzgojni značaj, ni pa namenjen samo občanom, marveč vsem družbenim organizacijam, ki jih zadeva vprašanje raka.

Če začnemo pri možnostih, ki jih imamo za preprečevanje zbolevanja za rakom, gre predvsem za odstranjevanje že znanih, raka povzročajočih ali pospešujočih dejavnikov iz našega življenjskega in delovnega okolja, oziroma za varstvo človeka pred njimi.

Po ocenah mnogih znanstvenikov bi bilo moč preprečiti pretežno število rakov, če bi uspeli odstraniti ali preprečiti škodljivi vpliv kancerogenih dejavnikov, ki so prisotni v onesnaženem ozračju, prehrabnih artiklih, pri proizvodnih postopkih v industrijskih obratih in še drugod, ali pa se jim izpostavlja človek sam s svojimi razvadami, kot je npr. kajenje cigaret. Očitno sodi ta vidik boja proti raku med prizadevanja proti onesnaževanju človekovega okolja; zadeva pa zakonodajo, higiensko-tehnične ukrepe in ustrezen nadzor v obratih ter še druge poklicane družbene dejavnike.

Več kot polovico rakov bi se dalo danes že odkriti v zgodnjem stanju razvoja — tedaj, ko jih je še možno ozdraviti. Da pride danes le ena tretjina takih bolnikov na zdravljenje, je razlogov več. Predvsem gre za splošno brezbriznost ljudi do svojega zdravja, zlasti do ne posebnih hudih in neznanih bolezenskih tegob, s katerimi se prav začetni rak najpogosteje oglašja, po drugi strani pa tudi pretiran strah pred to boleznijo zadržuje bolnike, da bi šli pravočasno k zdravniku. Zato je bil zelo umesten poziv dr. Pierra Denoixa, predsednika Mednarodne unije za boj proti raku, na zadnjem mednarodnem kancerološkem kongresu v Firen-

cah, ki je veljal predvsem novinarjem, naj opustijo obeleževanje »raka« z grozljivimi pridevki (npr. »kuga« današnjega časa ipd.), ki vzbujajo strah in predstavijo o neizogibni tragični usodnosti te bolezni. Prav je poudaril, da bi z opustitvijo teh pridevkov dali boju proti raku neprecenljiv prispevek, saj bi mnogim bolnikom pomagali, da bi pravočasno prišli na zdravljenje.

Vzroki za nezadovoljivo stanje glede zgodnjega odkrivanja raka so seveda tudi v sami zdravstveni službi: pomanjkanje zdravnikov in drugega zdravstvenega osebja, nezadovoljiva izobrazba teh kadrov, pomanjkljiva opremljenost ordinacij, odsotnost smotrne organizacije te dejavnosti, da ne omenim še pomanjkljivosti detekcijskih metod samih po sebi, kar zahteva še mnogo raziskovalnega dela.

Za odpravo teh pomanjkljivosti je predvsem potrebno veliko sredstev, veliko več kot jih zdravstveni službi odmerjajo dogovorjeni prispevki.

Vsak rakav bolnik naj bi bil čimprej deležen najboljšega možnega ugotavljanja in zdravljenja, ker gre pri tem vedno za življenje. Današnja medicina ima v tem pogledu velike možnosti, zahteva pa visoko specializirane in izkušene strokovnjake, pa tudi zelo drago opremo in draga zdravila. Vse to narekuje koncentracijo teh zmogljivosti v visoko specializiranih centrih, katerih obstoj je osnovni predpogoj, da se akcije za zgodnejše odkrivanje raka ne bodo izjalovile. S tem je utemeljeno, da smo si v naši strategiji boja proti raku v SR Sloveniji postavili kot prvo nalogo rešitev skrajno nezadovoljivih prostorskih razmer in nezadovoljive materialne opremljenosti — zlasti Onkološkega inštituta v Ljubljani.

(Se nadaljuje)

prof. dr. Božena Ravnihar

»Varujmo oči — preprečujmo slepoto!«

— pridobiti zdravstvene delavce za sodelovanje v akciji, bodisi da v vsakdanjem stiku z ljudmi na svojih delovnih mestih bodisi v svojem zdravstvenem vzgojnem delu opozarjajo na pomen zdravstvenega vida in na vse posledice, ki jih povzročajo bolezni in poškodbe oči;

— opozoriti varnostne tehnike v industriji, da preverijo, če se izvajajo vsi ukrepi za varstvo oči in vida.

Svetovni dan zdravja (SZD), 7. april, je vsako leto spomin na obletnico, ko je pričela veljati ustava na listina Svetovne zdravstvene organizacije (SZO). Namen SZD je zbuditi zanimanje javnosti za določeno nalogo, ki je pomembna za zdravje vsega človeštva.

Prirejanje SZD organizirajo navadno državne ali pokrajinske zdravstvene službe. Pri tem sodelujejo društva združenih narodov, mednarodne organizacije, družbene organizacije, razna društva, šolstvo idr. Da bi delo potekalo koordinirano, ga je treba pravilno usklajevati, za kar naj praviloma poskrbe zdravstveni organi.

Letošnji Svetovni dan zdravja ima predvsem namen:

— seznaniti prebivalstvo z zdravstvenimi problemi v zvezi z varstvom vida in oči;

— opozoriti starše in osebe odgovorne za vzgojo otrok in mladine v vzgojnovarstvenih zavodih, šolah, internatih, počitniških kolonijah itd. na osnovna pravila glede higiene oči in vida, preprečevanja in odkrivanja motenj vida in bolezni oči, kar pomeni enega izmed osnovnih pogojev za zdrav telesni in duševni razvoj, napredek ter storilnost mladež človeka;

— informirati in spodbuditi pedagoške delavce, da v okviru zdravstvene vzgoje v šolah, kakor tudi drugih predmetov ponovno poudarjajo pomen zdravstvenega varstva oči in vida;

Bogdan Norčič in Peter Leltner z II. in III. mestom na stari velikanki v Planici za pokal »Kongsberg«

ELAN prvi med triintridesetimi

Na XVII. zimskošportnih igrah lesarjev, gozdarjev in lovcev na Kopalju pri Slovenj Gradcu, je naša ekipa zmagala. To je za Elan prestižnega pomena in obenem priznanje smučarski sekciji SSD.

REZULTATI:

VELESALOM ŽENSKÉ DO 35 LET (30 tekmovalk)

2. mesto ŽEROVNIK Marjana
5. mesto ORAZEM Mila
20. mesto KOSIR Tanja

VELESALOM MOŠKI DO 35 LET (107 tekmovalcev)

5. mesto KRIVIC Jože
7. mesto MULEJ Tine ml.
8. mesto KOKALJ Rudi
10. mesto KRIVIC Janez
19. mesto DEŽMAN Jože
38. mesto PETERNEL Janez
75. mesto MILATOVIČ Ivo

VELESALOM MOŠKI OD 35—40 LET (37 tekmovalcev)

4. mesto BOHINC Janez

TEKI ŽENSKÉ

3. mesto HORVAT Marija
5. mesto STEPANIAN Cveta
6. mesto BREJC Ana

TEKI MOŠKI

DO 35 LET (34 tekmovalcev)

6. mesto KOZINC Boris
28. mesto HANZIC Janez

TEKI MOŠKI

OD 35—50 LET (12 tekmovalcev)

2. mesto HROVAT Janez
6. mesto PANGERC Silvester
10. mesto PETERMAN Franc

VELESALOM ŽENSKÉ — EKIPNO (8 ekip)

1. mesto (Žerovnik, Oražem, Košir)

VELESALOM MOŠKI — EKIPNO (30 ekip)

3. mesto (Krivic, Mulej, Krivic)

TEKI ŽENSKÉ — EKIPNO (2 ekipe)

2. mesto (Horvat, Stepanian, Brejc)

TEKI MOŠKI — EKIPNO (11 ekip)

5. mesto (Kozinc, Hrovat, Pangerc)

SKUPNA UVRSTITEV:

1. mesto ELAN 836,36 točk

5. PETERNEL Janez	42,04
Elan Begunje	
6. DEŽMAN Jože	42,86
Elan Begunje	
23. VIDIC Miran	48,14
Elan Begunje	
35. BEŠTER Jože	52,47
Elan Begunje	

IX. MOŠKI DO 27 LET — Tekmovalo je 86 tekmovalcev

1. KEMPERLE Alojz	39,15
Alpetour Radovljica	
2. MULEJ Aleš	39,67
Toplice Bled	
3. MULEJ Tine	39,87
Elan Begunje	
4. KRIVIC Janez	40,54
Elan Begunje	
5. MIKIČ Lado	40,89
Elan Begunje	
7. KOKALJ Rudi	40,99
Elan Begunje	

19. MILATOVIČ Ivan	44,07
Elan Begunje	
33. PRETNAR Miha	46,75
Elan Begunje	
70. ZUPAN Tina	55,59
Elan Begunje	

X. EKIPNO ŽENSKÉ — 26 ekip

1. SUKNO Zapuže 48 točk
2. ELAN Begunje 44 točk
3. ISKRA Lipnica 42 točk

XI. EKIPNO MOŠKI — 48 ekip

1. ELAN Begunje 148 točk
2. GG Bled 62 točk
3. VERIGA Lesce 54 točk

XII. EKIPNO SKUPAJ MOŠKI IN ŽENSKÉ

1. ELAN Begunje 192 točk
2. GG Bled 79 točk
3. SUKNO Zapuže 78 točk

ČESTITAMO!

KS

Rakarjev skok je bil med najlepšimi in najdaljšimi (izven konkurence) v Begunjah

Prvi tudi na Kobli

ELAN — občinski sindikalni prvak za leto 1976

13. marca so se pomerili najboljši smučarji — člani sindikata v veleslalomu iz 98 podjetij in ustanov radovljiške občine. V skupni uvrstitvi vseh ekip je premočno zmagal Elan. In če vemo, da so naši smučarji dan prej v Slovenj Gradcu zmagali tudi na zimski lesariadi, potem je to dvojen uspeh.

I. ŽENSKÉ NAD 40 LET — uvrščenih 8 tekmovalk

1. FINZGAR Anica	30,2
Iskra Lipnica	
2. LEGAT Francka	30,2
SDK Radovljica	
3. CERNE Marija	30,8
Sola Gorje	
(Elan ni imel tekmovalke)	

II. ŽENSKÉ OD 35—40 LET — uvrščenih 10 tekmovalk

1. PODLIPEC Amalija	33,0
Elan Begunje	
2. VUKOVIČ Stana	33,5
Turist progres	
3. FERJAN Silva	35,4
Almira Radovljica	

III. ŽENSKÉ OD 27—35 LET — uvrščenih 16 tekmovalk

1. PRAPROTNIK Marija	25,1
Sukno Zapuže	
2. LAKOTA Romana	25,9
Zdrav. dom Rad.	
3. ZUPAN Sonja	31,4
Sola Bled	
(Elan ni imel tekmovalke)	

IV. ŽENSKÉ DO 27 LET — uvrščenih 35 tekmovalk

1. BAJZELJ Alenka	28,4
Vezenine Bled	
2. ORAZEM Mila	29,0
Elan Begunje	
3. KAVČIČ Marija	29,1
Sukno Zapuže	

7. KAJDIŽ Olga	30,8
Elan Begunje	
16. KOSIR Tanja	33,4
Elan Begunje	
28. VOGELNIK Nuša	43,4
Elan Begunje	

V. MOŠKI NAD 45 LET — uvrščenih 24 tekmovalcev

1. KRIZAJ Zdravko	25,5
Elan Begunje	
2. CVENKELJ Franc	27,8
Elan Begunje	
3. VIDIC Milan	29,0
Veriga Lesce	
4. MENCINGER Oto	29,0
Elan Begunje	
11. GATEJ Stefan	32,6
Elan Begunje	

VI. MOŠKI OD 40—45 LET — uvrščenih 25 tekmovalcev

1. BOHINC Janez	26,5
Elan Begunje	
2. PERKOVIC Franc	27,2
Sola Radovljica	
3. LAKOTA Miran	27,8
ZUB Bled	
8. HROVAT Janez	29,2
Elan Begunje	

VII. MOŠKI OD 35—40 LET — Tekmovalo je 27 tekmovalcev

1. MRAK Franci	23,2
Tur. del. Gorenjske	
2. LAKOTA Peter	24,0
GG Bled	
3. SVETINA Alojz	27,0
Elan Begunje	
16. JUSTIN Anton	35,0
Elan Begunje	

VIII. MOŠKI OD 27—35 LET — Tekmovalo je 50 tekmovalcev

1. ZUPAN Miha	37,22
Sukno Zapuže	
2. DETICEK Fric	38,03
Obrt. del. Radovljice	
3. SOLAR Janez	38,13
ZTKO Radovljica	

Uspeli skoki v Begunjah

V marcu je bila uspela skakalna prireditev na 35 in 15 metrski skakalnici v »Jančevem Drncu« v Begunjah.

Za sindikalno prvenstvo Elana v skokih za leto 1976 je nastopilo kar lepo število članov in mladincev. Tudi publike je bilo veliko, tako da so dobro vzpodbujali skakalce na »veliki« in »mali« skakalnici.

Rezultati:

Velika skakalnica:

- tekmovalne smuči
1. Justin Anton

2. Hladnik Marjan
3. Klinar Marjan

terenske smuči

1. Pravdič Ljubo
2. Mulej Tine
3. Mikič Lado

Mala skakalnica:

1. Tonejc Niko
2. Tonejc Jože
3. Bešter Jože

Mala skakalnica:

- nad 35 let
1. Palovšnik Albin
2. Zupan Joža

Bravo Maks! Stil 20 točk, dolžina 11 m (magister, vodja proizvodnje smuč, šahist, turist itd.)

